

Regeringskansliet,
Finansdepartementet

Yttrande av betänkande av postfinansieringsutredning SOU 2023:4

Er beteckning: Fi2023/00486

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Örebro län ser att det finns flera betydelsefulla problem med förslaget som behöver utredas vidare innan förslaget antas. Förslaget drabbar främst personer i digitalt utanförskap som idag är beroende av en tillförlitlig postgång. Dessa personer är beroende av fysisk post och vid utdelning var tredje dag riskeras att fler får exempelvis betalningsanmärkningar eller missar viktiga vårdtider.

Länsstyrelsen delar utredningens förslag om ombudslösningar för paketmarknaden. Dock ser vi med erfarenhet av betaltjänstombudslösningar en viss risk när utredningen förlitar sig på att marknadens privata aktörer ska tillgodose samhällets behov. Det finns behov av att utreda frågan vidare.

Utökat befordringskrav

Länsstyrelsen anser att det behövs en bredare och djupare konsekvensanalys av ett förändrat befordringstidskrav från två till tre dagar. Det gäller särskilt för gruppen äldre och för funktionsnedsatta som inte kan tillgodogöra sig dagens servicetjänster fullt ut. Även andra personer som upplever ett digitalt utanförskap exempelvis människor med utländsk bakgrund kan komma att drabbas hårdare om brevfrösendelser inte kommer fram i tid. Speciellt frösendelser såsom kontorspost och sändningsbrev som innefattar samhällsviktig information från myndigheter, vårdsektorn och företag måste nå dessa grupper frekvent och enkelt i direkt anslutning till deras bostad.

Den särskilda posttjänsten

För att underlätta postgången kan den enskilde på begäran erhålla en kompletterande särskild posttjänst. Det är företrädesvis äldre som är +80 och funktionshindrade som kan tilldelas tjänsten. Det sker via upphandling av PTS (ingår i Postnords tillståndsvillkor). Då kan post lämnas vid brevlåda vid tomtgräns eller i postinlägg vid lägenhetsdörren. Utredningen föreslår att kostnaden för den särskilda posttjänsten ersätts

mot den allmänna modellen för statsstöd. Oavsett finansieringsmodell är det av yttersta vikt att en liknande posttjänst kan finnas kvar för dessa målgrupper. Det har av Postnords tidigare utvärderingar framkommit att tjänsten inte är allmänt känd för många och att flera därför inte nyttjat möjligheten med en sådan tjänst. Att mer, förståelig och anpassad information ska riktas till sårbara grupper i samhället som är i behov av en särskild posttjänst kan med fördel skrivas in som ett krav i tillståndsvillkoren till Postnord.

Paketmarknaden

Länsstyrelsen vill även lyfta det väsentliga i en väl fungerande paketdistribution över hela landet. Både för privatpersoner och näringslivet är det viktigt att det finns ett funktionellt logistik- och distributionsnät med rimliga avstånd till paketombud oavsett vart i Sverige transporter och utlämning sker. I de mellersta och södra delarna av landet som inte utgörs av perifer landsbygd eller glesbygd bedöms marknaden som tillfredsställande. Marknaden har också breddats med fler aktörer som konkurrerar med Postnord. Det finns dock områden även här där exempelvis paketombuden blivit färre i takt med att dagligvarubutiker lagts ned. Det är dock inte rimligt sett till kostnaderna att Postnord till vilket pris som helst ska erbjuda pakettransporter där marknadsförutsättningarna för att få tjänsten lönsam inte finns. Länsstyrelsen delar utredningens ståndpunkt att det via upphandling eller om så är möjligt statsstöd ges ekonomiska förutsättningar för paketföretag att verka även i de delar av Sverige där marknadsmässiga incitament för att erbjuda en kvalitativ pakettjänst saknas. Att fortsättningsvis bevara och ekonomiskt stötta ombuden som ombesörjer paketutlämning, framför allt i gles- och landsbygd är också betydelsefullt.

Vi ser dock en risk med att förlita sig på ombudslösningar. Sedan tidigare finns ombudslösningar för grundläggande betaltjänster där aktörerna minskat under en lång tid och i dagsläget i princip saknas. Därför krävs en långsiktig planering för att säkerställa att ombudslösningar finns i hela landet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Anna Olofsson med enhetschef Thomas Börjesson som föredragande.